

Yaş Dostu Kent: Kayaşehir Üzerine Nitel Bir Araştırma*

Muhammet Akkaya¹ 

Öz

Araştırmanın amacı yaş dostu kent kavramı ışığında İstanbul'un Başakşehir ilçesine bağlı Kayaşehir bölgesinin bu kısıtlara uygun olup olmadığını ve yaşlıların ihtiyaçlarına cevap verip vermediğini ele almaktır. Fenomenolojik yaklaşımı esas alan bu nitel araştırmada yaşlıların deneyimlerini anlamak için amaçlı örnekleme yapılmış, 65 yaş ve üstündeki 13 kişinin yanında 4 de yerel aktörle yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, bölgenin genel itibarıyla yaşlıların ihtiyaçlarına cevap verebildiğini ancak bu cevap verebilirliğin değişmeye başladığını göstermektedir. Bulgulara göre, DSÖ kriterleri açısından bakıldığında bölgenin konut, bina, ulaşım, yeşil ve açık alan, iletişim ve bilgiye erişimin yanı sıra sosyal katılım imkanlarıyla bir "yaş dostu kent" görünümüne sahip olduğu söylenebilir. Kayaşehir bölgesi hem sahip olduğu imkanlarla kentin içinde hem de doğasıyla kentin çeperinde bir görünüm sergilemektedir. Ancak şehrin artan konut ihtiyacı bu kırsal görünümün bozulup yeşil alanların azalmasına neden olabilmektedir. Ayrıca, bölgenin değişen nüfus yapısı, yaşlıların güvenlikle ilgili endişeler yaşamasına neden olarak söz edilen görünümün değişmesine yol açmaktadır. Bu noktada yerel yönetimlere, politika yapıcılara ve uygulayıcılara yaşlıların taleplerini dikkate alarak gereksinimlerini karşılamaları ve dünyadaki uygulamaları takip ederek yaş dostu bir kentler oluşturmak için çalışmalar yapmaları gibi önemli roller düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaş dostu kent • Aktif yaşlanma • Yaşlılık sosyolojisi • Kent sosyolojisi • Sosyal politika

Age-Friendly City: A Qualitative Research on Kayaşehir

Abstract

This study aims to evaluate whether the Kayaşehir region, located in Istanbul's Başakşehir district, aligns with age friendly cities criteria and adequately addresses the needs of older adults. Using a phenomenological approach, this qualitative research employed purposeful sampling to understand the experiences of older adults, conducting semi-structured interviews with 13 individuals aged 65 and above, along with 4 local stakeholders. The findings indicate that the region generally meets the needs of older adults; however, its capacity to do so is beginning to decline. According to the results, Kayaşehir demonstrates the characteristics of an "age-friendly city" in terms of housing, buildings, transportation, green and open spaces, access to communication and information, and social participation opportunities. The region uniquely combines urban amenities with a natural environment, presenting itself both as part of the city and as an area on its periphery. However, the increasing demand for housing in the city threatens to diminish this rural aspect, reducing green spaces. Furthermore, the changing demographic composition of the area raises safety concerns among older residents, causing an altered perception of the region. Therefore, local authorities, policymakers, and practitioners have essential roles in responding to the needs of older adults, considering their demands, and monitoring global best practices to foster age-friendly cities.

Keywords: Age-friendly city • Active aging • Sociology of aging • Urban sociology • Social policy • Aging in place

* Bu çalışma Muhammet Akkaya tarafından Haziran 2022 tarihinde tamamlanan "Yaşlılara Yönelik Kamu Konut Politikalarının Sosyal Haklar Ve Yaş Dostu Kent Bağlamında Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

¹ **Sorumlu yazar:** Muhammet Akkaya (Yüksek Lisans Mezunlu), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye. E-posta: muhammetakkaya.tr@gmail.com ORCID: 0000-0003-1309-7780

Atfı: Akkaya, M. (2025). Yaş dostu kent: Kayaşehir üzerine nitel bir araştırma. *Senectus* 3(1), 71-93. <https://doi.org/10.26650/senectus.2025.3.1.0745>

Extended Abstract

As the world's population continues to age, the population of older people is likely to increase significantly. Because the majority of societies and older people worldwide are now residing in urban areas, there is a growing demand for urban adaptations that will improve the health of older people and build age-friendly cities that meet their requirements. The urban design changes—such as enhancing accessibility, encouraging social interaction, and offering essential services like transport and shelter—are synthesized by the philosophy of “age-friendly cities.” According to the World Health Organization's (WHO) guidelines of 2007, age-friendly cities must respond to eight priority areas: (1) community and health care, (2) transportation, (3) housing, (4) social participation, (5) outdoor spaces and buildings, (6) respect and social inclusion, (7) civic participation and employment, and (8) communication and information.

In line with social welfare values, urban spaces must be able to serve the increasing population of older persons not only physically but also socially, economically, and culturally. This research assesses sustainable urban policies using the framework of public housing, with a focus on the social rights of older persons and the age-friendly city concept, using the Kayaşehir area in Istanbul as a case study. Shelter is not being tackled but a social multidimensionality that necessitates a far-reaching analysis of needs among old people. Its overall goal is to provide a feasibility analysis of shelter policy addressing older adults' requirements in the vision of the maximum welfare society as well as in the scope of age-friendly cities.

The research qualitatively investigates the following question: “How do older residents of social housing experience their relation to the city and space, social integration, and daily life practices?” The research employed a phenomenological research design to gain a deeper understanding and was conducted in Kayaşehir, within the Başakşehir municipality of Istanbul. Participants included 13 older individuals above the age of 65 who lived in social housing, in addition to neighborhood stakeholders such as an imam, mosque cleaners, a property agent, and neighborhood managers. The stakeholders were chosen because of their regular interactions with older residents. Purposeful sampling guided participant selection.

Data collection was done through semi-structured interviews conducted in July 2022 and supported by direct observation. The research produced 726 minutes of audiotaped data, which were transcribed into 126 pages and anonymized for confidentiality reasons. Thematic analysis was used to produce three broad themes with fourteen sub-themes. The broad themes are housing and space, economic conditions and belonging, and communication and participation. Results concerning housing are five closely interconnected sub-themes: housing acquisition, housing-environment interaction, physical accessibility, availability of green space, and social

aspects of housing. Economic circumstances were analyzed under the sub-themes of income and retirement, appreciation, and economic participation. Belonging, communication, and participation themes addressed cultural and social affiliation, interaction in common spaces, participation and representation, communication networks, social similarities, and religious spaces and their role in community integration.

The interview findings revealed that Kayaşehir initially allocated social housing through a lottery, offering accommodation to nearly all applicants due to an initial low demand. Affordable housing and payment in installments initially attracted older residents. In addition, proximity to nature, despite being within the city boundary, proved most attractive to the old p relocating from Istanbul's more congested districts. Interviews with a local real realtor indicated that increasing housing prices across Istanbul have also affected Kayaşehir, making it less affordable than before. Interviews with local officials, including an imam and mosque staff who interact with older people residents on a regular basis, and a neighborhood manager, revealed a shift from lower- and middle-income families to upper-class families, including Arab communities, altering the demographic profile of the area.

Overall, Kayaşehir is consistent with WHO's age-friendly city standards, and older people benefit from the combined urban and rural nature, good transport, and open, accessible spaces that allow for social interaction. Despite the new residential areas and skyscrapers, the area remains rural , providing a rural atmosphere that is appreciated by older people. However, rapid urbanization and increasing housing demands threaten to undermine these green spaces and rural elements, which poses concerns for future sustainability.

While some old folks view the city as peaceful and serene, others experience anxiety in relation to the changing demographic trend and the more foreign resident population. Such anxieties are not because of xenophobia but fear of handling unknown individuals. This truly refers to the importance of familiarity and understanding one another to co-exist harmoniously.

Although vertical architecture is the pride of the neighborhood, ramps and elevators extend accessibility. In terms of the economy, people's incomes largely sustain needs but are insufficient for overall social participation, with thankfulness being the principal coping mechanism. Although Kayaşehir generally perceives safety, the demographic shift has heightened issues of safety.

In conclusion, Kayaşehir largely complies with the WHO standards for an age-friendly city, but shifting demographics and housing requirements are serious threats. Local authorities must proactively redesign older people's homes, possibly subsidizing

renovation charges based on residents' affordability. Quality construction materials and meticulous attention to details, such as balconies, which older people residents especially value, are essential considerations. Finally, central and local governments must prioritize the creation of social amenities and public spaces to enhance the quality of life for older people and promote their social engagement.

Yaş Dostu Kent: Kayaşehir Üzerine Nitel Bir Araştırma

Dünya nüfusunun giderek yaşlanması ve yaşam süresinin uzamasıyla yaşlıların gelecek yıllarda nüfus içindeki oranının yükseleceği öngörülmektedir. Toplam nüfus içinde kentlerde yaşayan insan oranının yüksek olması ve gelecekte bu popülasyonun kentlerde yaşamaya devam edeceği şekilde öngörüler bu kentli nüfus içinde yaşlıların sorunlarının neler olabileceği sorusunu akla getirmektedir. Özellikle yaşlanmanın beraberinde getirdiği sağlık sorunları, yaşlı nüfusun kentlerde toplanması ve dahası buraya bağımlı kalmaları sorunlarını ortaya çıkarmaktadır (Dye, 2008).

Yaşlanan bu nüfusun önemli bir bölümünün kentlerde yaşaması kentlerin yaşlıların da ihtiyaçlarına uygun şekilde planlanmasını gerekli kılmaktadır. Önümüzdeki yıllarda kent nüfusunun büyük bölümünün yaşlılardan oluşacağı düşünüldüğünde yaşlı ve yaşlanan bireylerin kent alanına katılımı, mekânsal olarak erişebilirliği, kent içi ulaşımı ve barınması da Avrupa’da “yaş dostu kent” olarak kullanılan kavramın önemini yansıtmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) yaşlı bireylerin fiziksel ihtiyaçlarının yanı sıra sosyal ve ekonomik olarak yaşama katılım sağlamalarının da teşviki için 1990’lı yıllarda aktif yaşlanma kavramını geliştirmiştir (Gutman, 1997). Yaş dostu kentler düşüncesinin zeminini hazırlayan bu hareket 2007 yılında DSÖ’nün “Küresel Yaş Dostu Kentler Projesi”ni başlatmasıyla devam etmiştir (DSÖ, 2007). DSÖ, 2007 yılında yayımladığı rehber ile kentin yaşlı bireylere sağlaması gereken imkanları tanımlamıştır. Yayımlanan bu listeye göre yaş dostu kentlerin 8 açıdan “yaş dostu” olma niteliği taşıması beklenmektedir: (1) açık alanlar ve binalar, (2) ulaşım, (3) konut, (4) sosyal katılım, (5) saygı ve sosyal dahil etme, (6) sivil katılım ve istihdam, (7) iletişim ve bilgi, (8) toplum ve sağlık hizmetleri (DSÖ, 2007). 2015 yılına gelindiğinde Birleşmiş Milletler de “Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar” başlıklı 11. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA) kapsamında kentlerin herkes için yaşanılabilir kılınmasını vurgulamıştır. Bu da yaş dostu kentler yaklaşımını destekler nitelikte bir girişim olmuştur (BM, 2015).

Dünya’da Kanada, Japonya, İsveç gibi ülkeler yaşlı bireylerin kent yaşamına aktif katılımını sağlamak üzere projeler yürütmektedir (DSÖ, 2018; Fitzgerald vd, 2014; Hong vd.). Ülkemizde ise yaş dostu kent uygulamalarına yönelik çalışmalar İstanbul, Ankara, İzmir ve Eskişehir gibi büyükşehirlerde pilot uygulamalar şeklinde yürütülmektedir (Kadıköy Belediyesi, t.y; Taş vd., 2023; Tural ve Üstün, 2009). Dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaş dostu kent anlayışı yaşlıların sadece fiziksel çevrelerinin düzenlenmesine yönelik olmayıp sosyoültürel ve ekonomik anlamda da yaşlıların aktif katılımını desteklemeye yöneliktir. Bu çalışma da yaş dostu kent kavramı ekseninde yaşlıların konutla ilişkisini ele almaktadır. Kentin değişen düzeni ile konut, yaşlılar için hem güven alanı hem de giderek hayat standardını düşüren bir yapı durumuna gelebilmektedir. Yaşlanan bireylerin sosyal ve mekânsal katılımı ile aktif

yaşlanmasını mümkün kılmak amacıyla “Yaş dostu mekân” kavramı da önem taşımaktadır (Akyıldız, 2016, s. 58). Buradan hareketle bu araştırmada yapısal mekanlarda ve konutlardaki yaş dostu uygulamaların önemi vurgulanmaktadır.

Türkiye’de son yıllarda kamu kaynaklı çok sayıda konut üretildiği bilinmektedir. Kamunun ürettiği bu konutların bir kısmı da yaşlıların kullanımına sunulmaktadır. Politika bakımından yaşlıların konut imkanlarından yararlandırılması, bu konutlardaki yaş dostu uygulamalar konusunda merak oluşturmaktadır. Zira yaşlanan bireyler için konut, barınak olmaktan öte bir anlam taşıyabilmektedir. Yaşlanmanın beraberinde getirdiği fiziksel güçlükler, sosyal etkileşimin azalması, ekonomik güçlükler gibi nedenlerle eve daha bağımlı hale gelen bu dönemde, bireylerin yaşadığı konutun ve konut çevresinin sunduğu imkanlar önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın odağında olan yaş dostu kent kavramı da bu konuya işaret etmekte; makalede yaşlıların konutlarının sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçlara ne kadar cevap verdiği ele alınmaktadır.

Konut politikaları oluşturulurken farklı nüfus gruplarının gereksinimleri düşünülerek hareket edilmesi gerekmektedir. Sosyal devlet anlayışıyla kentte artan yaşlı nüfusa uygun konut yapımının gelecekte önemi yüksek bir politika başlığı olacağı gerçeği kaçınılmazdır. Sadece fiziki olarak değil aynı zamanda sosyal, ekonomik ve kültürel olarak birçok boyutu olan yaş dostu kent kavramı, yaşlı bireylere yönelik sosyal kapsayıcılık bağlamında toplumsal tüm süreçlere katılımını sağlamak bakımından önemlidir. Böylelikle bu çalışmada söz konusu kamu konut politikaları üzerinden yaşlıların sosyal hakları ve yaş dostu kent kavramı ekseninde sürdürülebilir kent politikalarına Kayaşehir bölgesi örneği üzerinden bir değerlendirme yapılması amaçlanmaktadır.

Barınma ve ev kavramlarına bu anlamda yakından bakmakta yarar bulunmaktadır. Tarihsel süreçte barınak ve ev gibi tanımlamalarla andığımız yaşam alanları, başlangıçta bireyleri dışarıdaki tehlikelerden koruyan bir sığınak görevi görürken ilerleyen süreçlerde sosyoekonomik bir gösterge de olmuştur. Barınma ihtiyacı Maslow’un tanımladığı ihtiyaçlar hiyerarşisinin en alt basamağında yani birincil ihtiyaçlar arasında yer almaktadır (Aydın, 2022, 239). Barınılan konut ise yaşamın güvenilirliği ve konforu açısından önemli bir noktadadır. Konutun içinde yer alan mobilya ve beyaz eşyalar gibi tüketim malları ise bireylerin konforlu bir yaşam sürdürmesine katkı sağlayan unsurlardır. Bu çalışmada konutu salt barınma çözümü olarak değil çok boyutlu bir sosyal gerçeklik olarak görerek yaşlı bireylere yönelik ihtiyaç analizleri yapılmıştır. Çalışmanın temel amacı, bu gerçeklikler ve gelecekteki refah toplumu ideali göz önünde bulundurularak sosyal devlet ve yaş dostu kent bağlamında ihtiyaçlara yönelik konut politikalarına fizibilite oluşturacak analizler ortaya koymaktır.

Yöntem

Bu araştırma “Sosyal konutlarda yaşayan yaşlı bireylerin kent ve mekan ile ilişkileri, sosyal uyumları ve günlük yaşam pratikleri nasıldır?” sorusuna odaklanmaktadır. Nitel araştırmalar “nasıl?” ve “niçin?” soruları ile araştırma probleminin derinlemesine anlaşılması fırsatı sağlamaktadır. Araştırma sorusunun daha iyi anlaşılabilmesi için derinlemesine görüşmeler Kayaşehir sosyal konutları bölgesinde yaşlı bireylerin zaman geçirdiği site bahçeleri, camiler ve cami avluları gibi alanlarda gerçekleştirilmiştir. Böylelikle, günlük yaşam pratiklerinin de gözlemlenmesi fırsatı doğmuştur (Creswell, 2017).

Araştırmanın Deseni

İstanbul’un Kayaşehir bölgesindeki toplu konutlarda yaşayan yaşlıların gündelik yaşam pratiklerini, sosyal uyumlarını, kent ve mekana ilişkin sorunlarını ve bu sorunlara yönelik beklentilerini değerlendirme için tasarlanan nitel bir çalışmadır. Araştırmada, bu sorunların tespit edilmesi ve sosyal içermeyle ilişkili unsurlar değerlendirilmiştir. Zira nitel araştırmalar karmaşık, bilinmeyen ve keşfedilmeye muhtaç sorunların ele alınmasında önemli bir yöntemdir (Pope ve Mays, 2013). Araştırmanın deseni ise konunun anlaşılmasına yönelik olarak fenomenolojik yaklaşım ile yapılandırılmıştır. Fenomenolojik desen bireylerin, bir konu hakkındaki deneyimlerini ve bunlara yükledikleri anlamların anlaşılmasını sağlamaktadır (Heidegger, 2010). Bu anlamda bu çalışma, Kayaşehir bölgesinde ikamet eden yaşlıların konu ile ilgili deneyimlerini ve onların bu deneyim hakkındaki değerlendirmelerini anlamaya çalışmaktadır.

Çalışma Grubu

Nitel araştırmalar, katılımcıların çoklu bakış açılarından genel ve öznel değerlendirmeler çıkarılabilmesi fırsatı sağlamaktadır (Creswell, 2017). Bu şekilde çalışma gruplarının seçilmesinin nedeni ise şöyledir: Uzun yıllar burada ikamet eden katılımcılardan mekânın ve çevrenin geçmişteki durumuna ilişkin veri toplayabilmek ve yeni ikamet eden yaşlıların bu mekânda ve çevrede kendilerini buldukları ve ikamet etme sebeplerini ve ikamet sonrası süreci öğrenebilmektir.

Araştırmanın çalışma grubu Kayaşehir bölgesinde yaşayan 65 yaş üstü bireyler ile bu bölgeyi yakından tanıyan ve orada ikamet eden imam, cami temizlik personeli, esnaf (emlakçı) ve muhtarlardan oluşmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu örnekleme biçiminde, katılımcılar araştırma sorusu hakkında bilgi edinmek ve problemi anlamak için amaca uygun şekilde seçilmektedir (Creswell, 2017). Araştırmaya 65 yaş ve üzeri 13 yaşlı sakin ile (biri imam, cami temizlik personeli, esnaf [emlakçı] ve muhtar olmak üzere) 4 de yerel aktör katılım sağlamıştır. Çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur. Bu çerçevede İstanbul Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik

Kurulu'ndan onay alınmıştır (Tarih: 28.06.2022; Sayı: 1001790). Ayrıca araştırmada gönüllü katılım esas alınmış ve aydınlatılmış onam formu kullanılmıştır.

Yaşlı olmayıp bölgede yaşayan imam, cami temizlik personeli, esnaf (emlakçı) ve muhtar; yaşlı bireylerin temas ettiği kimseler olması bakımından kıymetli veriler sağlayacağı düşünüldüğünden araştırmaya dahil edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan yaşlı bireylere bu kimseler vasıtasıyla ulaşılmış ve güven ilişkisi kurulmuştur. Araştırmada bölgeyi iyi tanıyan imam, cami temizlik personeli, esnaf (emlakçı) ve muhtar gibi toplum temsilcilerinin düşüncelerine yer verilmesi, bölgedeki yaşlı nüfusun çevresel ve sosyal bağlamını daha iyi anlama fırsatını sağlamaktadır. Bu katılımcıların gözlemlerine, geniş ölçekli bir bakış sunması amacıyla başvurulmuş, bulguları desteklemek üzere ifadelerine doğrudan değil dolaylı anlatım yoluyla yer verilmiştir.

Tablo 1
65 Yaş ve Üzeri Katılımcıların Bilgileri

Sayı	İsim	Yaş	Meslek	Kimlerle Yaşadığı	Mülkiyet Durumu
1	Mustafa	76	Emekli	Eşiyle	Kendi Evi
2	Seyfi	67	Emekli	Eşiyle	Kendi Evi
3	Seniha	68	Ev Hanımı	Eşi ve çocuklarıyla	Kendi Evi
4	Basri	70	Emekli	Eşiyle	Kendi Evi
5	Şemsettin	69	Emekli	Kızıyla	Kira
6	Hülya	65	Emekli	Yalnız	Kendi Evi
7	Hava	67	Ev Hanımı	Eşi ve çocuklarıyla	Kira
8	Cengiz	76	Emekli	Eşiyle	Kendi Evi
9	Yasin	66	Emekli	Eşiyle	Kendi Evi
10	Gonca	73	Ev Hanımı	Eşiyle	Kendi Evi
11	Sadık	69	Emekli	Eşi ve çocuklarıyla	Kendi Evi
12	Kemal	72	Emekli	Eşiyle	Kendi Evi
13	Hacer	65	Ev Hanımı	Eşiyle	Kendi Evi

Tablo 2
Diğer Katılımcıların Bilgileri

Sayı	İsim	Yaş	Meslek
1	Kasım	42	İmam
2	Yusuf	47	Cami Temizlik Personeli
3	Kenan	34	Esnaf (Emlakçı)
4	Hamit	59	Muhtar

Veri Üretimi

Bu çalışmanın verileri, araştırmacıların alan yazın incelemesi neticesinde oluşturmuş olduğu yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır (Der, 2005). Araştırmanın verileri 2022 yılı Temmuz ayında toplanmıştır. Ayrıca bu araştırmanın bulguları hem katılımcıların değerlendirmelerine hem de araştırma esnasında araştırmacıların gözlemlerine dayanmaktadır.

Creswell (2017) nitel araştırmalarda sorunun daha iyi anlaşılabilmesi için verilerin, sorunun tecrübe edildiği alanda toplanmasının kıymetli olduğunu öne sürmektedir. Bu araştırmanın verileri de doğrudan Kayaşehir bölgesinde toplanmış ve bölgede gözlem yapılabilme fırsatı oluşmuştur. Araştırmanın verileri katılımcıların rahat hissedebilecekleri sessiz alanlarda toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmanın bulguları tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Tematik analiz yöntemi, araştırma verilerinden anlamlı desenler ve temalar oluşturulmasına olanak sağlayan bir yöntemdir (Braun ve Clarke, 2024). Bu analiz sürecinde, kayıt altına alınan 726 dakikalık veri, yazıya geçirilmiş ve 126 sayfalık metin elde edilmiştir. Analiz etmek üzere düzenlenen metin, anonimleştirilmiş ve katılımcıların gizliliği sağlanmıştır. Araştırmada yapılan nitel görüşmeler genel bir görüş oluşması amacıyla iki defa okunmuş, katılımcıları tanımlamak üzere gerçek olmayan kod isimler atanmıştır. Anahtar kavramlar ve cümleler belirlenerek ilişkisel bir yaklaşımla tema ve alt temalar oluşturulmuş, içerik analizleri gerçekleştirilmiştir. Bu ana temalara bağlı olarak oluşan alt temalar gruplandırılmıştır. Belirlenen temalar, “yaş dostu kent” kavramı perspektifinden incelenmiş ve bağlamsal anlamları ele alınmıştır. Oluşan temalar ve alt temalar akışa bağlı olarak bulgular bölümünde sırayla ele alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın temalarının oluşturulmasında araştırmanın amacı esas alınmış ve (1) konut ve mekan, (2) ekonomik durumlar ve (3) aidiyet, iletişim ve katılım olmak üzere üç tema şekillenmiştir.

Tablo 3
Araştırmanın Temaları ve Alt Temaları

Tema	Alt tema
Konut ve mekan	Konuta geliş ve konutu edinme
	Konut-çevre etkileşimi
	Fiziksel erişebilirlik
	Yeşil alanların varlığı
	Konutun sosyal konumu
Ekonomik durumlar	Gelir ve emeklilik durumu
	Şükür kavramı
	Ekonomik katılım
Aidiyet, iletişim ve katılım	Kültürel ve sosyal bağlar
	Ortak alanlarda ilişkiler
	Katılım ve temsil
	İletişim ağları
	Sosyal benzerlik
	İbadethanelerin topluluk bağındaki yeri

Konut ve Mekan

Konut ve mekana ilişkin bulgular incelendiğinde beş alt tema ortaya çıkmıştır. Bunlar konuta geliş ve konutu edinme, konut-çevre etkileşimi, fiziksel erişebilirlik, yeşil alanların varlığı ve konutun sosyal durumudur. Bu alt temalar birbirleriyle yakın ilişkili görüldüğünden tek temada toplanmıştır. Yaşlı bireylerin konutla ilgili deneyimleri hem evin fiziksel özelliklerini hem de çevresiyle ilgili deneyimlerini kapsadığından bütüncül bir perspektif sunulmaya çalışılmıştır.

Katılımcılar, konutların ilk inşa edildiği dönemlerde evlerini çok düşük ücretler karşılığında aldıklarını, İstanbul'un yoğun nüfuslu bölgelerinde yaşamının kendilerini ekonomik olarak zorladığını ve bölgeye bu nedenlerle geldiklerini ifade etmektedir. Yasin Bey, evlerini çekilişle aldıklarını, bölgeye ilk taşındıklarında market dahi bulunmadığını, bölgeye alışmadan çekilişle kazanılan bu haktan vazgeçip geri dönenlerin olduğunu ifade etmektedir. Bölgeye ilk gelenlerin bölgeyi tercih etme nedeni barınma ihtiyacının düşük ücretle karşılanması iken bölgeye yeni gelenler farklı nedenlerle tercih edebilmektedir. Bulgulara göre, bölgeye yeni inşa edilen şehir hastanesi gibi yapılar, bölgeye üst sosyoekonomik gelir grubundan kimseleri de çekmektedir.

Araştırmanın bulgularından bölgeye ilk yerleşen sakinlerin, ekonomik güçlüklerin zorunlu bıraktığı bu yaşama alışmaları çok kolay olmamış, arkadaşlık ilişkileri kurulamamıştır ve bazıları için bu yalnızlık devam etmektedir. Sadık Bey de bölgeye

taşınmadan önce Halkalı’da yaşadığını, İstanbul da doğa ile iç içe olan alanların artık kalmadığını, bu bölgenin de doğa ile iç içe ve yeşil bir alan olması sebebiyle kendisi için tercih edilebilir bir alan olduğunu ifade etmektedir. Kayaşehir bölgesinin yeşil alanları barındırması ve doğa ile iç içe olması diğer katılımcıların da bölgeyi sevmesinde etkili bir durum olmaktadır.

Her yerimiz park yeşillik her yerde yürüyoruz (Hacer, 65, Kadın)

Seniha Hanım da benzer şekilde bölgeye çekiliş yoluyla kazandığı evde ikamet etmek üzere Erzurum’dan gelmiştir. Bölgeye şehir dışından gelenlerin, bölgeyi tercih etme nedenlerinden biri de “İstanbul’da ev sahibi olmak” olmuştur. Seniha Hanım’ın şehir dışından bu bölgeye taşınma hikayesi de katılımcıların ortaklaştığı “kira öder gibi ev sahibi olma” hayaliyle başlamıştır:

Erzurum’daydım çocuklar TOKİ’nin çekilişine katıldı burası çıktı. Kirada oturuyorduk, ev sahibi olabilmek için geldik. İlk zamanlar çok uygundu. Üç tane çocuğum hep buarda, hepsine çıktı, o zaman kim başvurduysa hepsi çıktı. ... Burası dört dörtlük. Rahat burası çok serbest orası çok sıkışık (Seniha, 68, Kadın)

Katılımcıların değerlendirmelerine göre çekilişlere başvuran neredeyse herkes gelir durumu fark etmeksizin ev alma hakkına sahip olmuştur. Çünkü bu konutlar, değerlendirmelere göre “başlangıçta rağbet görmemiştir.” Bu durum da çekilişlere başvuran ve ucuz konut sahibi olma hayali kuranların hayalinin gerçekleşmesine neden olmuş ve başvuran herkes ev alma hakkını elde etmiştir. Katılımcılar, ödeme koşullarının kendilerini zorlamadığını, bu sebeple devlete minnet duyduklarını ifade etmektedirler.

Bölgeye ilk yerleşenler, çekilişler aracılığıyla ucuz konut talebi doğrultusunda gelmiş olsa da ilerleyen süreçlerde bölgenin tercih edilmesinin nedenleri farklılaşmıştır. Yeni gelenlerden bazıları, bölgeyi burada yaşayan yakınlarının tavsiyesi üzerine tercih ettiklerini ifade etmektedir.

Bizim çocuk buradaydı. Dedi “burası sakindir burası hoştur burada huzur vardır. Buraya gelin.” (Hava, 67, Kadın)

Görüldüğü üzere yaşlıların bölgeyi tercih etme nedenlerinden birisi bölgenin sakinliği olmaktadır. Bölgeye yerleşim konutu edinme ve kiralama şeklinde iki şekilde olmaktadır. Bölgedeki konutları kiralama yoluyla tercih edenlerin nedenleri de edinme yoluyla tercih edenlerle örtüşmektedir. Bölgenin ekonomik olması, tercih edilmesindeki birincil neden olmaktadır. Bölgenin tercih edilebilir olmasındaki diğer nedenler ise ulaşım ve sağlık imkanlarının bulunmasıdır.

Katılımcıların değerlendirmelerine göre Kayaşehir sosyal konut alanı geleneksel ile modernin iç içe geçtiği bir yapıdadır. Artan konut ihtiyacının karşılanması için kırsalın gölgesinde inşa edilen yüksek katlı yapılar ile girift bir yerleşiklik bulunmaktadır.

Gonca Hanım, bu bölgede yaşarken kendisini köyündeymiş gibi hissettiğini, bu bölgenin ona huzur verdiğini ifade etmektedir.

Yaşlılar bu bölgeyi İstanbul'un hem içinde hem de dışında bir bölge olarak tanımlamaktadır. Öyle ki Kayaşehir'den başka bir yere gitmekten bahsederken "İstanbul'a gitmek" ifadesini kullanmaları dikkat çekmektedir.

Şu anda gitsem belki özleyebilirim çünkü İstanbul'dan buraya gelmeden önce aşağı yukarı 40-50 sene oturdum ama buraya geldim hiç aramadım İstanbul'u. Gittiğim zaman da 1-2 saat duruyorum, sıkılıyorum, kaçıyorum buraya geliyorum (Cengiz, 76, Erkek).

Bölgeye ilk gelen sakinlerin çoğunluğunun yaşlı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak yeni gelen sakinlerin profili farklılaşmaktadır. Katılımcıların değerlendirmelerine göre, bölgenin İstanbul'un görece ucuz bir bölgesi olması, genç nüfusun da burayı tercih etme nedenlerinden olmaktadır. Bölgenin genç nüfusu da içinde barındırması, eski sakinlerin aksine yeni sakinlerin çalışma yaşamının içinde olmasıyla sonuçlanmaktadır.

Bakıyorum komşulara. Karı koca çalışıyorlar, çalışmasalar nasıl öderler? (Hülya, 65, Kadın).

Yapılan görüşmelerde konutun edinilmesinden sonra bazı sakinlerin evlerini ihtiyaçlarına uygun şekilde şekillendirdikleri anlaşılmaktadır. Katılımcılardan bazıları alafanga tuvaletlerin kendilerini zorladığını, bunu alaturkaya dönüştürdüklerini, lavaboların yüksekliklerinin abdest almayı güçleştirdiğini ve bununla ilgili düzenlemeler yaptıklarını ifade etmektedir. Yaşlı bireylerden bazıları balkon gibi alanları kapatarak evlere dahil etmiş ve yaşam alanlarını genişletecek düzenlemelerde bulunmuştur.

Ayağımı kaldıramıyorum ki, banyoda yıkıyorum (ayağımı). ... yaptırmayı düşündüm. Biraz pahalı olunca yaptıramadım (Basri, 70, Erkek).

Bölgenin konut piyasasının güncel durumunun anlaşılabilmesi için bu bölgede yaşayan bir emlakçı ile de görüşme gerçekleştirilmiştir. Katılımcı, İstanbul genelinde artan konut ücretlerinin bu bölgeyi de olumsuz etkilediğini, bölgenin eski 'ucuz' özelliğinden uzaklaştığını ifade etmektedir. Katılımcının ifadelerine göre bölgedeki kira ücretleri bir yılda üç kat artmıştır. Özellikle yaşlı nüfus ile daha çok temas halinde olduğu düşünülen bir imam ve cami temizlik personeliyle de görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca mahalle sakinlerini tanıması bakımından muhtar ile de görüşme sağlanmıştır. Yapılan görüşmelerde bölgenin eskiden alt ve orta gelir grubundan hanelerden oluştuğu ancak artık bölgenin profilinin değiştiği, üst gelir grubundan olan Arapların tercih ettiği bir bölge haline geldiği anlaşılmaktadır. Bölgeye yapılan ziyaretlerde de Arap nüfusun bölgede yoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir.

Eskiden biz vardık buralarda sadece. Bu evleri aldık geldik buraya. Bizim gibiler vardı. Şimdi bakıyorum çok insan var çok çeşitli. Bu hastanenin oralara bir sürü evler yapıldı. Onlar bizimkiler gibi sosyal konutlar değil. Zenginlere hitap eden lüks binalar yapıldı (Gonca, 73, Kadın).

Bölgenin değişen nüfus yapısına rağmen yaşlı bireylerin bölgeyle ilgili değerlendirmelerinin bu değişimden genel olarak etkilenmediği görülmektedir. Genel olarak katılımcıların bölgeyi tercih etme nedenlerinden olan ucuzluk, yeşil alanların varlığı, düzenli bir yapının bulunması, park ve bahçeler gibi ortak kullanım alanlarının bulunması, hastanelere ve eczanelere erişimin kolay olması, ulaşım ağlarına yakınlık, ibadet alanlarının ihtiyacı karşılayacak yeterlilikte olması, alışveriş imkanlarının bulunması bölgeyi halen yaşlılar için cazip kılan nedenler arasındadır.

Konutların iç tasarımı da değerlendirmelere göre genel itibarıyla yaşlı bireylerinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterliliktedir. Konutların tasarımının pencere önlerinin hiçbir zaman kapanmayacak şekilde yapılması da yaşlı bireyler tarafından bir avantaj olarak değerlendirilmektedir. Bu durum daha çok İstanbul'un yoğun nüfuslu bölgelerinden bu bölgeye göç etmiş yaşlılar tarafından ifade edilmektedir. Şehrin artan nüfusu, evlerin de iç içe olmasını beraberinde getirmiş ve bu durum da yaşlıların şehrin çeperindeki bu bölgelere göçüyle sonuçlanmıştır.

Yaşlı bireylerin konutlarında, site içinde ve bölgede önemsedikleri bir diğer konu ise güvenlik olmuştur. Katılımcılar, sitelerde güvenlik olmasına rağmen endişe duyduklarını, güvenliğin yabancıları içeri almadığını ama site içerisindeki marketten alışveriş yapmak üzere içeri girilebildiğini bunun da bir güvenlik zaafiyeti olduğunu ifade etmektedir. Katılımcıların güvenlik konusunda endişe yaşamalarının bir başka nedeni ise bölgeye ve sitelere çok fazla yabancı uyruklu kimselerin taşınmasıdır.

Bölgede yaşayan yaşlılar yabancıların varlığından dolayı can güvenlikleri konusunda endişe duymaktadır. Yaşlı bireyler, yaşadıkları bu endişeden kaçınabilecek alanlarının olmadığını, ekonomik güçlükler nedeniyle burada yaşamak durumunda kaldıklarını ifade etmektedirler.

Ekonomik Durum

Ekonomik durumlar teması üç alt temaya ayrılmıştır: Gelir ve emeklilik durumu, şükür kavramı ve ekonomik katılım. Araştırmalarda yaşlı bireylerin gelir bilgisiyle ilgili paylaşım yapma konusundaki endişeleri fark edildiğinden bu araştırmada yaşlıların kendilerini güvende hissetmelerini sağlamak amacıyla gelir bilgisi doğrudan bir soru olarak sorulmamıştır. Yapılan görüşmelerden katılımcıların çoğunluğunun emekli olduğu, yan gelirlerinin olmadığı anlaşılmaktadır. Yaşlılar gelir durumlarıyla ilgili ifadelerinde şükür temelli bir yaklaşımla değerlendirmeler yapsalar da gelirlerinin giderlerini karşılama konusunda yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

Eşimle yaşıyorum. 8500 alan arkadaşlarımız var burada devlete veryansın ediyor. Yav kardeşim ben senden az alıyorum geçiniyorum, sen niye geçinmiyorsun? Şükürsüzlük! (Kemal, 72, Erkek).

Yaşlıların ekonomik kaynaklarla ilgili değerlendirmelerinde ekonomik beklentilerinin az olduğu, “şükür” olgusunun ön plana çıktığı görülmektedir. Katılımcıların ekonomik

kaynaklarının kısıtlı olması günlük yaşam pratiklerini güçleştirse de ekonomik beklentilerin düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Biz şimdi burada yengenle oturuyoruz, ekmeğimiz de geldi mi güzel Mevla'mıza şükürler olsun. İlk önce şükür. Şükür bilmeyen adam katrilyon da olsa... Ben devletten para istemiyorum neden istemiyorum devlet iyi olsun gençler iyi olsun, vatan iyi olsun. Sen daha gençsin, biz tattık bu hayatı (Mustafa, 76, Erkek).

Yaşlıların ekonomik beklentileri düşük olsa da sosyal faaliyetlere katılımlarının ekonomik güçlükler nedeniyle azaldığı anlaşılmaktadır. Katılımcılar genellikle ekonomik yeterliliklerini temel ihtiyaçlarının karşılanmasına göre değerlendirmektedir. Katılımcıların sosyal faaliyetlere, hobilere, sanatsal etkinliklere neredeyse hiç katılmadığı anlaşılmaktadır. Katılımcılar bu durumu, gelirlerinin bu faaliyetlere katılım için yeterli olmamasıyla açıklamaktadır.

Hiçbir yere gittiğimiz yok ki hep buralarda dolaşıyoruz. Gaziosmanpaşa'ya gidiyorum. Gezmeye neyle gideceğiz? Maddiyat lazım. Biz hiç yemesek senede ne yapar? Senede 40 bin lira yapar. Dün akşam mıydı neydi çocuk diyor baba diyor bir yerde tatil için 45 milyar istediler diyor. Biz en fazla Tekirdağ'a memleketeye gidip Tekirdağ köftesi yiyip geliyoruz (Sadık, 69, Erkek).

Yaşlıların ifadelerinden temel harcamalarında da kısıtlama yaptıkları anlaşılmaktadır. "Ayağını yorganına göre uzatmak" yaşlı bireylerin harcamalarında esas aldıkları bir ilke konumundadır.

Aidiyet, İletişim ve Katılım

Araştırmanın bulgularından oluşan temalardan biri aidiyet, iletişim ve katılım temasıdır. Bu kavramlar araştırmanın bağlamında birbirini tamamlar nitelikte kavramlar şeklinde görülmüştür. Bireylerin bölgeye aidiyetlerinin, sosyal ilişkiler ve iletişimle ve sosyal katılımı ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu tema altı alt temaya ayrılmıştır: Kültürel ve sosyal bağlar, ortak alanlarda ilişkiler, katılım ve temsil, iletişim ağları, sosyal benzerlik, ibadethanelerin topluluk bağındaki yeri.

Yapılan görüşmelerde bölgenin tercih edilmesindeki öncelikli nedenin ucuz konut talebi olduğu anlaşılmaktadır. Görüşmelerde bazı yaşlılar, Kayaşehir'e geldikten sonra arkadaşlık ilişkilerinin arttığını ve bu bölgeyi önceki yaşam alanlarından daha çok benimsediklerini ifade etseler de bazılarının göre bu yer değişikliği komşuluk ilişkilerine zarar veren bir durum olmuştur. Katılımcılardan bazıları, İstanbul'un farklı bölgelerinde ya da farklı şehirlerde yaşarken ucuz konut arayışıyla Kayaşehir'e taşınmış ve geride arkadaşlarını, komşularını ve sosyal yaşamlarını bırakmıştır.

Katılımcıların ifadelerinden mahalle kavramında bir dönüşümün olduğu, mahalle kavramının yerini site ya da bölge gibi kavramların aldığı anlaşılmaktadır. Yaşlı bireyler, komşuluk ilişkilerinin bu bölgede kısıtlı olduğunu; arkadaşlık ilişkilerinin camilerde, kahvehanelerde, parklar gibi ortak alanlarda sürdüğünü ifade etmektedir.

Bak burada komşuluk olmaz şimdi. Olmaz ya. Komşuluk nerede olur biliyor musun? Gaziosmanpaşa'da. Ya orada karşıda komşun vardır, der kardeş, abla, teyze ne yaptın? Burada, ee yeni geldiğin için de değil. Burada sistem daha farklı (Hacer, 65, Kadın).

Bölgenin komşuluk ilişkilerine imkan vermeyen bir doğasının olması yaşlı bireylerin eleştirdiği bir durumdur. Kayaşehir'de komşuluk ilişkilerinin olmadığını düşünen yaşlılar, bu bölgeye gelmeden önce yaşadıkları mahalledeki komşuluk kültürüne özlem duyduklarını ifade etmektedir. Geçmişte Alibeyköy'de yaşayan Şemsettin Bey, eskiden akşamları komşularına çay içmeye gittiklerini, bunların artık birer hatıra olduğunu, Kayaşehir'de bunun mümkün olmadığını ifade etmektedir.

Ben şimdi gideceğim Tekirdağ'ına. Anahtarımı kime bırakacağım? Çiçeğim var bilmem neyim var. Komşuya bırakmam lazım ama biraz zor. Ama şeyde bırakırsın, Gaziosmanpaşa'da bırakırsın (Mustafa, 76, Erkek).

Görüşmeye katılan yaşlı kadınlar ise erkeklere göre sosyal ilişkiler bakımından bölgede dezavantajlı bir konumdadır. Cami avluları ve kahvehaneler, erkek yaşlıların sosyalleşmesine imkân tanırken kadın yaşlıların bir arada olabileceği alanlar bulunmamaktadır. Kadın katılımcılar birbirlerinin evlerine gidip gelmediklerini, komşuluk ilişkilerinin site bahçelerinde devam ettiğini ancak bu ilişkilerin yüzeysel kaldığını ifade etmektedir. Evin içerisinde vakit geçirilen kimseler, genellikle site sakinleri değil akrabalar olmaktadır.

Komşuluk ilişkilerinin güçlü olmaması bazı katılımcılar tarafından bir avantaj olarak değerlendirilmektedir. 67 yaşındaki Havva Hanım burada kimsenin birbirini tanımadığını, bu yüzden kendisini rahat hissettiğini, bu yabancılığın dedikodu gibi durumların önüne geçtiğini belirtmektedir.

Kayaşehir bölgesi katılımcıların ifadelerine göre pek çok etnik kökenden insanın bir arada yaşadığı bir mekân olarak tanımlanmaktadır. Farklı etnik kökenden insanların bir arada yaşaması, yakın coğrafyalardan kimselerle karşılaşma olasılığını artırdığından bir avantaj olarak nitelendirilmektedir.

... mesela bazen, hani biz Mardinliyiz, Diyarbakırlıyız. Yani biz Kürtçe biliyoruz. O (komşu) bakıyor ben Türkçe bilmiyorum, o hemen ikinci kanala geçiyor (Kürtçe'ye). Mesela bazıları (komşular) diyor biz de Zaza'yız, biz de Kürdüz, gelip hemen benimle konuşuyorlar (Hava, 67, Kadın).

Bölgenin ilk sakinleri olan yaşlılar, ülkenin farklı bölgelerinden gelip bir arada yaşama tutunmayı bir "kader ortaklığı" olarak yorumlamaktadır.

Burada hepimiz aynı zamanda taşındığımız için birbirimizle kaynaştık. İyi bir komşuluğumuz da var. ... Aşağı yukarı fakir insanlar. Fakirlikten gelen insanlar. Yokluğu hep çekmiş insanlar. Burada kader birliği yaptık yani. İyi, güzel anlaşıyoruz (Cengiz, 76, Erkek).

Yaşlıların ifadelerinde sıklıkla tekrar eden ifadelerden biri “kendi gibi insanların varlığı” olmuştur. Bölgede yaşayan insan profiline aşinalık yaşlılar için bu bölgede yaşamayı cezbedici kılan bir özelliktir. Yaşlıların değerlendirmelerine göre bölgede yaşayan insanların birbirlerine benzer sosyal konumlardaki kimseler olması aidiyeti güçlendiren bir özelliktir. Öte yandan aidiyeti güçlendirdiği anlaşılan bir başka durum ise bölgenin yeşil alanlarının sık olması ve kırsal bir görünüme sahip olmasıdır. Bu alanlar yaşlı bireylerin sosyalleşmesine imkan sağlamaktadır.

Bölgede yaşayanların önemli bir bölümünün çalışma yaşamı sona ermiş yaşlı bireyler olmasıarkadaşlık ilişkilerini güçlendiren bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. 70 yaşındaki Basri Bey emekli olmadan önce Bağcılar’da yaşadığını, orada yaşarken sokağa çıktığında kimseyi tanımadığını, çalışma hayatının buna fırsat vermediğini, Kayaşehir’de kendisi gibi emekli olan pek çok arkadaşının olduğunu ifade etmektedir.

Bölgenin kırsal bir görünüme sahip olması, yaşlı bireylerin “memleketlerindeymiş gibi” hissetmelerine ve aidiyetlerinin güçlenmesine neden olmaktadır. Bazı katılımcılar bölgeye geldikten sonra buranın imkanlarının yaşamlarını çok kolaylaştırdığını, bu yüzden memleketlerine duydukları özlemin zamanla azaldığını ve hatta memleketlerine gittikten sonra Kayaşehir’i özlediklerini ifade etmektedir.

Tabii ki ben gittim zaten bu iki gündür bu memleketten geldim. Geldim ben dedim yav keşke ben gelmeseydim. İstanbul dedim daha hoştur evet dedim her şey pahalı evet pahalılığı çoktur ama hayat şartları zordur ama buradan şeydir yani serindir, hoştur dedim ya dedikodu yok şu yok bu yok (Hava, 67, Kadın).

Bulgulardan yaşlı bireylerin aidiyet kavramına ilişkin farklı değerlendirmelerinin olduğu anlaşılmaktadır. Yaşlı bireylerden bazıları geçmişte yaşadıkları evlerinin geleneksel bir tasarıma sahip olduğunu, bu evlerdeki alafranga tuvalet ve Amerikan mutfak gibi yapıların kendi kültürlerine yabancı olduğunu düşünmektedir. Öte yandan geçmişte yaşanan evlerin dini hassasiyetlerine göre dizayn edildiği, bu evlerde dini hassasiyetlerin gözetilmediği değerlendirmesi de bir başka sorun olarak ifade edilmektedir.

Tuvalet banyoların yapılış sistemleri yanlış. Çoğunluğu kibleye geliyor. Banyo da olsun klozet var ya lavabo da tam kibleye geliyor. Salonun kapısıyla banyonun kapısı karşı karşıya. Bu yanlış. Adam tuvalete girecek, salonda misafir var (Seyfi, 67, Erkek).

Yaşlı bireylerin bu modern konutlarda aidiyet kuramadıkları bir başka husus ise evlerin tek tuvaletli olmasıdır. Değerlendirmelere göre bu durum misafirlerinin rahat etmesinin önüne geçen bir husustur. Öte yandan aynı anda birden fazla kişinin tuvalet ihtiyacını giderebilecek ortamın bulunmaması da yaşlıların eleştirdiği bir durumdur.

Katılımcılar yaşadıkları bu bölgede akranlarıyla vakit geçirebilme ve iletişim kurabilme fırsatı bulduklarını ifade etmektedir. Ancak bazı yaşlı bireyler, bu bölgede gençlerle iletişim kurma fırsatını elde edemediklerinden, sürekli yaşlılarla iletişim kurmaktan dolayı yaşlılıkla ilgili sorunlarını daha çok içselleştirdiklerinden yakınmaktadır.

Vallahi yaşlılar bana bir değişik geliyor. Cami cemaatiyle de birkaç kişiyle konuşuyorum. Yaşlarının insanları değil, boynu eğri bükükler (Cengiz, 76, Erkek).

Herkesin gidebileceği yer iyidir. Yaşlıların çok ortamına girmem ben. Yani ben ... yaşlılarla arkadaşlık etmeyi çok sevmem. ... Çökük yaşlıları sevmem ben. Dircini kaybetmiş insanlarla arkadaşlık olmaz. Bizde insanlar kendini çok çabuk bırakıyor yani. İş bıraktı; bütün hayatını kahvede, kafede geçiriyor. Benim sevdiğim bir hayat değil o. ... gençlerin olması gerekiyor çevremizde. Onları görünce biz de gençleşiyoruz (Yasin, 66, Erkek).

Yaşlılardan bazıları ise kendi akranlarıyla birlikte vakit geçirmekten keyif aldıklarını, gençlere ayak uyduramadıklarını ifade etmektedir. Yaşlıların genel olarak iletişim konusunda talepleri toplumsal yaşamda değerli hissetmektir. Karar alma süreçlerinde muhtarlıkların, belediyelerin, milletvekillerinin kendileriyle fikir alışverişi yapmaları, yaşlıların beklenti içerisinde olduğu bir husustur.

Tartışma

Bu araştırma Kayaşehir bölgesi hakkında yaş dostu kent kavramı bağlamında bir değerlendirme yapma amacı taşımaktadır. Bu doğrultuda Kayaşehir’de ikamet eden yaşlı bireyler ve bu bölgeden birer imam, cami temizlik personeli, muhtar ve esnafla (emlakçı) görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

“Yaş dostu mekân”, yaşlanan tüm bireylerin aktif yaşlanmasına ve sosyal, mekânsal katılımı sağlıklı yaşamasına olanak tanımaktadır (Akyıldız, 2016, s. 58). Yaş dostu kent için, kentler çocuk, yaşlı, engelli ve tüm bireyler için ihtiyacına uygun tasarlanmalıdır. Dünya Sağlık Örgütü’nün Yaş Dostu Kent projesi tüm yaştaki bireylerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek kentler idealini taşır. Yaş dostu kent yaşam kalitesini ve sağlık, katılım kavramlarını içeren bir süreci ifade etmektedir (Tutal ve Üstün, 2009, s. 3).

Yaşlı bireylerin bu bölgeye ve yaşadıkları konutlara ilişkin değerlendirmeleri sonucunda yapılan analizde konut ve mekan, ekonomik durumlar, aidiet, iletişim ve katılım temaları oluşmuştur. Yapılan görüşmelerden edinilen bulgulara göre Kayaşehir bölgesi, sosyal konutların ilk inşa edildiği yıllarda sakinlerini kura yoluyla kabul etmeye başlamış ve bu dönemde bölgeye talebin az olması dolayısıyla kuraya başvuru yapan herkese ev alma şansı verilmiştir. Bölgede inşa edilen konut fiyatlarının ucuz olması ve ödeme kolaylıkları yaşlılar için bu bölgeyi cazip kılmıştır. Öte yandan İstanbul’un kalabalık bölgelerinde ikamet eden yaşlılar için bu bölge doğa ile iç içe,

hem şehrin içinde hem de çeperinde olması özellikleri bakımından çekici olmuştur. 2005 yılında TOKİ tarafından hayata geçirilen Kayaşehir bölgesindeki uydu şehir projesi gerçekten de içerisinde yeşil alanları barındıran; eğitim, sağlık, kültürel alanları bulunan bir şehir görünümündedir (Şahin, 2016).

Bölge günümüzde de özellikle Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi gibi sağlık kuruluşlarını içinde barındırması, halen sosyal konut üretimine devam etmesi bakımından İstanbul'un gözde yerleşim yerlerinden biridir (TOKİ, 2024). Öte yandan bölgenin etrafından geçen otoyol projeleri, kamu yatırımları, yakın konumda bulunan havalimanı gibi projeler bölgeyi günümüzde de yatırım için cazip kılmaktadır (Ersoy ve Gümrükçüoğlu, 2017). Bölgenin bu özelliklerine DSÖ'nün yaş dostu kent kriterleri (2007) bakımından bakıldığında; açık alanları barındırması, ulaşım, sağlık, eğitim gibi imkanlar sağlaması bakımından yaş dostu kent görünümünde olduğu söylenebilmektedir. Yaşlılar da kentin bu imkanları bir arada barındırmasından dolayı memnun olduklarını ifade etmekte ve şehrin çeperinde bir bölgede olmalarına rağmen ulaşım imkanlarının şehirden kopmadan yaşamalarına elverdiğini ifade etmektedir. Ulaşım, yaşlılar için yalnızca bir yerden başka bir yerde erişebilmeyi ifade etmekle kalmayıp hareketlilik, bağımsızlık, refah ve yaşam kalitesi kavramlarıyla yakından ilişkilidir (Lin ve Cui, 2021). Ulaşım konusunda bir taşıta bağımlı olunan bu çağda, ulaşım imkanlarının bulunmaması yaşlılar için zorlayıcı ve güvensiz bir durum olabilmektedir (Lin ve Cui, 2021). Türkiye'de 65 yaş üzerindeki her birey için ulaşımın ücretsiz olması (Resmi Gazete, 2002) ve bölgenin ulaşım hatlarına yakın olması yaşlılar için bölgeyi erişilebilir kılmaktadır.

Bölge, sitelerden ve gökdelenlerden oluşan modern bir görüntü arasında kırsal alanların bulunduğu, yer yer kırdan beslenen hayvanların görüldüğü geleneksel ve doğal bir görünüme sahiptir. Yaşlıların değerlendirmeleri, bu görünümünden genel anlamda memnun olduklarını göstermektedir. Öyle ki bazı yaşlılar bu kırsal görüntünün kendilerine köylerindeymiş gibi hissettirdiğini belirtmektedir. Ancak kentin gelişen yapısı beraberinde konut üretimin artmasını da getirmekte ve bu durum söz konusu pastoral görünümün değişmesi konusunda endişe uyandırmaktadır. Güncel çalışmalar göstermektedir ki konut fiyatları ile yeşil alanlar arasında bir ilişki bulunmaktadır. Yeşil alanlar arttıkça konutların fiyatları da artmaktadır (Chen, Lin, You ve Han, 2022). Nitekim bölgenin bu yeşil görüntüsü de kentte yaşayanların profillerini değiştirmiş ve bölgeye göç edenlerin yapısı üst gelir grubundan kimselere doğru kaymaya başlamıştır. Yeşil alanlar huzurlu hissettirmesinin yanı sıra bölgenin sakinlerine gayri resmi ilişkiler kurma fırsatı sağlamaktadır. Kurulan bu ilişkiler de yaşlı bireylerin yaşam kalitelerine ve sağlıklarına olumlu yönde etki etmektedir (Agost-Felip, Rua ve Kouidmi, 2021).

Arkadaşlık ilişkileri kurabilecek açık alanların, yürüyüş yapabilecek yeşilliklerin bulunması yaşlıların memnuniyetini artıran bir durumken konutların dikey mimariye

sahip olması ve birbirinden uzak konumlandırılması da açıklık ve ferahlık bakımından bölgeyi cazip kılmaktadır. Konutlar, dikey bir tasarımla inşa edilmiş olsalar da değerlendirmelere göre asansör ve rampalar gibi erişebilirliği artıran etkenleri barındırmaktadır. Konutların erişebilirliğini konu edinen araştırmalar da rampaların yaşlıların yaşamını kolaylaştırdığını göstermektedir (Mayordomo-Martínez ve García-Mateos, 2024; Safran-Norton, 2010).

Bölgede yaşayan yaşlılardan erkeklerin genellikle emekli, kadın yaşlıların ise ev hanımı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ülke genelinde de olduğu gibi hanenin temel geçim kaynağı erkeğin emekli maaşı olmaktadır (Tufan ve diğerleri, 2019). Bu gelir kaynağı, hanenin beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılasa da sosyal faaliyetlere katılım gibi ihtiyaçların karşılanması için yeterli olmamaktadır. Ancak yaşlıların ekonomik kaynaklar konusundaki yeterlilik değerlendirmeleri genellikle temel ihtiyaçların karşılanabilirliğiyle ilişkili olmaktadır. Yaşlıların ekonomik gelirlerinin az olmasına rağmen en büyük motivasyonlarının “şükür” olgusu olduğu anlaşılmaktadır. Yaşamın güçlükleriyle baş etmede şükür bir güç, kabul ve mana arayışı olarak karşımıza çıkmaktadır (Doğan, 2018). Bu çalışmada da yaşlıların şükürü, ekonomik güçlükler karşısında bir baş etme mekanizması olarak kullandıkları anlaşılmaktadır.

Yapılan görüşmelerde Kayaşehir bölgesinde yaşayan yaşlıların çoğunluğunun emekli olduğu ve iş yaşamlarını sürdürmedikleri anlaşılmaktadır. Bölgeye yeni yerleşen bireylerin genç olması bu tek tip profilin değişmesine neden olmuştur. Ancak bölgeye ilk yerleşenler genel olarak emeklilik sonrasında sakin bir yaşam arzusuyla bölgeyi tercih etmiştir.

Yaşlıların bir kısmı şehri sakin ve huzurlu bulurken bir kısmı şehrin değişen insan yapısının güvenlik konusunda endişe uyandırdığını belirtmektedir. Bölgede artış gösteren yabancılar nüfus yaşlılara konutlarında ve konut dışındaki mekanlarda güvensiz hissettirmektedir. Yaşlıların kaygılarının esas gerekçesi yabancı korkusu değildir, bilinmeyene ve daha önce iletişim kurulmayan bir yabancıya kendisine nasıl bir yaklaşımı olacağını bilmemesidir. İnsan, bilinmeyene karşı kaygı duyan bir canlı olarak karşımızdadır. O halde tanımak ve tanışmak bir arada yaşarken ihtiyaç duyulan önemli unsurlardan olacaktır. Yapılan saha araştırmalarına bakıldığında yaşlıların mekanlarındaki güvenlik endişelerinin çeşitli şekillerde ele alındığı görülmektedir (Van Hoof ve diğerleri, 2022). Konutlarda ve mekanlarda güvenliğin sağlanması DSÖ’nün yaş dostu kent ölçütlerinden biridir (DSÖ, 2007b). Bu araştırmada yaşlı bireyler arasında kaygıyı azaltan bir unsur olarak tanışma ve tanıma kavramları ortaya çıkıyor: Özellikle yabancı uyruklu ve Türkçe anlaşılamadığı kişilerin varlığı, birlikte yaşama zorunluluğu yaşlı bireylerin kaygılanmasındaki etkenlerdendir. Tanıma ve tanışık olma elbette güvenli yaşamın salt faktörlerinden değildir. Öyle ki kent, birbirini tanımayan birçok insanın barındığı bir küme olarak karşımızdadır. Buna

karşılık tanıdıklık ve aşinalık, yaşlı bireylerin güvende hissetmesindeki önemli etkenlerdendir (Wiles, Leibling, Guberman, Reeve ve Allen, 2012; Yılmaz, Dinçer, Akkaya ve Artan, 2023).

Yapılan görüşmelerde yaşlı bireylerin karar alma süreçlerine aktif katılım sağlama arzularının olduğu görülmektedir. Literatür de yaşlılık döneminde sosyal katılımın önemli olduğunu göstermektedir (Arı, Başer ve İlçin, 2024; Özbek, 2024). Nitekim yaş dostu kent inşa edilmek isteniyorsa ve bunun sürdürülebilir olması bekleniyorsa kentsel gündemin merkezinde yaşlıların da seslerine ve fikirlerine yer vermek gerekmektedir (Ma ve Joshi, 2023).

Görüşmelerde Kayaşehir bölgesindeki yaşlıların camiler, açık alanlar, parklar gibi mekanlarda iletişim kurdukları, arkadaşlık ilişkilerini daha çok buralarda sürdürdükleri anlaşılmaktadır. Özellikle cami avluları, yaşlılar için ibadetin yanı sıra bir sosyal katılım ve paylaşım alanı rolündedir (Güngör, 2012). Yaşlılık döneminde katılım, yaşlı refahı için önemli bir etken olarak karşımıza çıkmakta ve yeterliliklerinin devamlılığı için gerekli görülmektedir (Durdubaş, 2015). DSÖ'nün kriterleri de sosyal katılımı, her yaş grubu için ve tüm engellere rağmen gerekli görmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Dünya nüfusunun giderek yaşlandığı gerçeği ile birlikte yaşlıların barındığı kentsel bölgelerin Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) belirlemiş olduğu “yaş dostu kent” kriterlerine uygun olarak düzenlenmesi gerekliliği gündeme gelmiştir. Bu çalışmada İstanbul'un Başakşehir ilçesine bağlı Kayaşehir bölgesi özelinde kamu toplu konutlarının yaş dostu kent kriterlerine uygunluğu değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda bölgede yaşayan yaşlıların DSÖ'nün kriterlerine göre konut, bina, ulaşım, yeşil ve açık alan, iletişim ve bilgiye erişim, sosyal katılım gibi imkanlarının olduğu ve bölgenin yaş dostu kent niteliğine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kayaşehir bölgesi sahip olduğu imkanlar ile hem kentin içinde hem de doğasıyla birlikte kentin çeperinde bir görüntü sergilemektedir. Öte yandan bölgenin değişen nüfus yapısı, yaşlıların güvenlikle ilgili endişeler yaşamasına neden olarak yaş dostu kent niteliğinin değişmesine yol açmaktadır. Ayrıca şehrin artan konut ihtiyacı, yeşil alanların da azalmasına ve kırsal görünümün bozulmasına neden olmaktadır.

Yaşanan konutların fiziksel şartları değerlendirildiğinde ise yaşlıların ihtiyaçlarına göre yeniden tasarlanmasında yaşlıların kendi imkanları yetersiz kalabileceğinden belediyelerin bu organizasyonda öncü olması gerekmektedir. Belediyelerin muhtarlıklar vasıtasıyla yaşlıların ihtiyaçlarını analiz edeceği keşif çalışmaları yapmaları yaşam standartlarının iyileştirilmesi adına önemlidir. Bu tespitlerin ardından yaşlıların

evlerinin yeniden organize edilebilmesi için bir mimari planlama yapılarak harekete geçilmesi ve yaşlı bireylerin maddi durumlarına göre maliyetlerin bir kısmının ya da tamamının kent belediyeçiliği kapsamında, il veya ilçe belediyeleri tarafından karşılanması uygun olacaktır. Böylelikle yaşlı bireyin konutunda daha sağlıklı ve iyi şartlarda ikamet edip zaman geçirmesi mümkün hale gelecektir.

Konut içinde kullanılan yapı malzemelerinin kaliteli olması, yaşlıların yakın ve orta vadede karşılaşılabilecekleri masrafların önüne geçmesi bakımından önemlidir. Ayrıca Kayaşehir’deki konutların tasarımı, yaşlıların gündelik yaşam aktiviteleri açısından önemli gördükleri balkon gibi mekanlar barındırması sayesinde yeterli memnuniyeti sağlamamaktadır. Evin sokağa açılan kapısı olarak nitelendirilen balkonlar, yaşlıların bazıları tarafından küçük olması sebebiyle kapatılarak mutfakla birleştirilmektedir. Bu ve bunun gibi tüm fiziksel düzenlemelerin bölgede yaşayacak yaşlının ihtiyaç analizleri gerçekleştirilerek yapılması önemlidir. Bunlarla birlikte yerel ve merkezi yönetim, refah artıran bir güç olarak yaşlıların iyi halini önceliklendirmelidir. Yaşlıların sosyal yaşama katılımları için sosyal donatı alanları, sivil toplum lokalleri, her yaşa uygun kafe ve mekanlar oluşturulması da yerel ve merkezi yönetim eliyle mümkün olacaktır.

Etik Onay: Bu çalışma için İstanbul Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu’ndan onay alınmıştır (Tarih: 28.06.2022; Sayı: 1001790).

Bilgilendirilmiş Onam: Çalışma öncesinde tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethical Approval: Approval was received for this study from Istanbul University Social and Human Sciences Research Ethics Committee (Date: 28.06.2022; Number: 1001790).

Informed Consent: Informed consent was obtained from all participants before the study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.

Grant Support: The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Kaynakça/References

- Agost-Felip, R., Rua, M. J., & Kouidmi, F. (2021). An inclusive model for assessing age-friendly urban environments in vulnerable areas. *Sustainability*, 13(15), 8352.
- Akyıldız, N. A. (2016). *İnsan-Mekân İlişkisi Bağlamında “Yaşlı Dostu Mekânlar”*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arı, M., Başer, G., & İlçin, N. (2024). Yaşlılarda sarkopeni ve toplumsal katılım. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 494-499.
- Aydın, A. M. (2022). Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi açısından günümüz öğrenci ihtiyaçlarının incelenmesi. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 5(3), 234-251. doi: <https://doi.org/10.52848/ijls.1083692>

- BM. (2015). Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable. 20 Aralık 2024 tarihinde <https://sdgs.un.org/goals/goal11> adresinden erişildi.
- Braun, V., & Clarke, V. (2024). Thematic analysis. *Encyclopedia of quality of life and well-being research* içinde (ss. 7187-7193). Springer.
- Chen, K., Lin, H., You, S., & Han, Y. (2022). Review of the impact of urban parks and green spaces on residence prices in the environmental health context. *Frontiers in Public Health*, 10, 993801.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim Araştırmaları: Nicel ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi*. Edam.
- Der, V. (2005). Konut uygulamalarında kaliteyi artırıcı bir yöntem olarak tasarımda kullanıcı katılımı: Düzce-Beyciler Evleri örneği. *İstanbul: YTÜ*.
- Doğan, M. (2018). Üniversite öğrencilerinin travma sonrası gelişimlerinde içsel dini motivasyon, dini başa çıkma, sabır ve şükürün rolü. *Electronic Turkish Studies*, 13(25).
- DSÖ. (2007a). *Global Age Friendly Cities Project*.
- DSÖ. (2007b). Checklist of essential features of age-friendly cities. *Checklist of essential features of age-friendly cities* içinde.
- Durdubaş, K. (2015). Yaşlı dostu kentler için eşitlik ilkesinin sosyal politikalar için önemi.
- Dye, C. (2008). Health and Urban Living. *Science*, 319(5864), 766-769. doi:10.1126/science.1150198
- Hong, A., Welch-Stockton, J., Kim, J. Y., Canham, S. L., Greer, V., & Sorweid, M. (2023). Age-Friendly Community Interventions for Health and Social Outcomes: A Scoping Review. *International journal of environmental research and public health*, 20(3), 2554. <https://doi.org/10.3390/ijerph20032554>
- Ersoy, M., & Gümrükçüoğlu, Z. Z. (2017). Bir Sermaye Piyasası Aracı Olarak Gayrimenkul Sertifikası: Park Maveria Iii Projesi Üzerine Bir İnceleme. *Yorum Yönetim Yöntem Uluslararası Yönetim Ekonomi ve Felsefe Dergisi*, 5(2), 43-60.
- Gutman, G. M. (1997). Healthy population ageing. *World Health*, 50(4), 20-21.
- Güngör, Ö. (2012). Yaşlılar için cami temelli sosyal/dini hizmetler. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (38), 161-188.
- Heidegger, M. (2010). *Being and time*. SUNY press.
- Fitzgerald, K. G., & Caro, F. G. (2014). An overview of age-friendly cities and communities around the world. *Journal of aging & social policy*, 26(1-2), 1-18.
- Kadıköy Belediyesi. (t.y.). Dünya Sağlık Örgütü Yaşlı Dostu Şehirler ve Topluluklar Küresel Ağı. 22 Şubat 2025 tarihinde. <https://kadikoy.bel.tr/tr/dunya-saglikli-orgutu-yasli-dostu-sehirler-ve-topluluklar-kuresel-agi?utm> adresinden erişildi.
- Lin, D., & Cui, J. (2021). Transport and mobility needs for an ageing society from a policy perspective: Review and implications. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(22), 11802.
- Ma, M., & Joshi, G. (2023). Age-friendly future cities. *The Palgrave encyclopedia of urban and regional futures* içinde (ss. 22-27). Springer.
- Mayordomo-Martínez, D., & García-Mateos, G. (2024). Evaluating accessibility solutions in collective residential buildings: field research in Southeast Spain. *Buildings*, 14(6), 1621.
- Özbek, İ. C. (2024). Yaşlılarda sarkopeninin klinik pratikte tanı ve değerlendirme yöntemleri. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(4), 500-502.

- Pope, C., & Mays, N. (2013). *Qualitative research in health care*. John Wiley & Sons, Hoboken.
- Resmi Gazete. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2002).
- Safran-Norton, C. E. (2010). Physical home environment as a determinant of aging in place for different types of elderly households. *Journal of Housing for the Elderly*, 24(2), 208-231.
- Şahin, H. (2016). *Kentsel Dönüşümde TKİ Faktörü: İstanbul Sulukule, Kayaşehir ve Ayazma Bölgeleri Örneğinde*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.
- World Health Organization. (2018). The global network for age-friendly cities and communities: Looking back over the last decade, looking forward to the next. In *The global network for age-friendly cities and communities: looking back over the last decade, looking forward to the next*.
- Taş, E. Z., Kırışık, H., Yıldız, F., Ata, Z., & Aktuğ, M. (2023). Yaşlı dostu kentin anlamı ve aktif yaşlanmaya katkıları: Cumhuriyetin 100. yılında İzmir kenti örneği. *Kent Akademisi*, 16(Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yılı Özel Sayısı | Special Issue for the 100th Anniversary of the Republic of Türkiye), 71-96.
- TOKİ. (2024). İstanbul Kayaşehir’de 2.450 sosyal konut hak sahiplerine teslim ediliyor. 23 Aralık 2024 tarihinde <https://www.toki.gov.tr/haber/istanbul-kayasehirde-2450-sosyal-konut-hak-sahiplerine-teslim-ediliyor> adresinden erişildi.
- Tufan, İ., Kılavuz, A., Özgür, Ö., Ayan, F. S., Gürdal, F. Y., & Engin, B. (2019). Türkiye’de gerontoloji atlası: Yaşlı yoksulluğu ve yalnızlık üzerine bulgular. *Geriatrik Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-7.
- Tutal, O., & Üstün, B. (2009). Yaşlılık ve yaş dostu kentler: Eskişehir. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 2(1), 1-23.
- Van Hoof, J., Dikken, J., van Staalduinen, W. H., van der Pas, S., van den Hoven, R. F. M., & Hulsebosch-Janssen, L. M. T. (2022). Towards a better understanding of the sense of safety and security of community-dwelling older adults. the case of the age-friendly city of The Hague. *International journal of environmental research and public health*, 19(7), 3960.
- Wiles, J. L., Leibing, A., Guberman, N., Reeve, J., & Allen, R. E. S. (2012). The meaning of “aging in place” to older people. *The gerontologist*, 52(3), 357-366.
- Yılmaz, Y., Dinçer, R., Akkaya, N., & Artan, T. (2023). Evaluation of the expectations of elderly individuals towards public spaces and the residences they live in. *Turkish Journal of Applied Social Work*, 6(2), 140-153.
- Zengin Taş, E., Kırışık, H., Yıldız, F., Ata, Z., ve ark. (2023). Yaşlı dostu kentin anlamı ve aktif yaşlanmaya katkıları: cumhuriyetin 100. yılında İzmir kenti örneği. *Kent Akademisi*, 16(Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yılı Özel Sayısı | Special Issue for the 100th Anniversary of the Republic of Türkiye), 71-96. <https://doi.org/10.35674/kent.1352981>

